

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Divisio Francorum decreta à Carolo. Dein à Ludovico, & à tribus ejus
filiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Eginh. in vita Caroli M.

Imperator Caesar Carolus Rex Francorum.

Eginh. in Annal. ad annum 843. Vide etiam Annales Fuldenfes.

Nithardus l. 1. Ludovicus uniuersum Imperium inter filios ita diuisit, ut Pippinus quidem Aquitaniam, Ludovicus autem Bellovaciam, Lotharius uero post discessum ejus uniuersum Imperium haberet, cui & una factus Imperatoris nomen habere coepit. Eginh. in Annal.

plomatibus egregie probatur quæ annos regni Francorum & Italiae ab annis Imperij distinguunt. Extant tabulae Caroli apud Eginhardum, quibus pecuniam suam distribuit anno Domini **DCCCXI**. anni uero regni in *Francia XLIII.* & in *Italia XXXVI.* Imperij autem **XI.** Atramen ratione habita dignitatis quæ ex nova illa appellatione manat, solo Imperatoris titulo compellabatur à Conciliis Arelatensi, Cabilonensi, Moguntino, Remensi, & Turonensi. Ipse uero Imperatoris & Regis Francorum nomen conjunctim usurpabat.

VII. Sed ad quaestionem quam discutendam proposui, accuratè perpendenda sunt Divisionis Imperij à Carolo inter filios decretæ uerba: quæ licet effectu caruerit ob ereptum è uivis Carolum & Pippinum, animum ejus satis indicavit. Totum Imperij seu regni corpus (ita enim loquitur) in tres æquas partes diuisit anno **DCCCVI.** ex sententia & consensu Procerum ipsiusque Papæ Leonis; attribuitque Ludouico Aquitaniam, cum adjunctis quibusdam provinciis; Italiam, quæ & *Longobardia dicitur*, & Bajoariam, Pippino; Franciam autem, Burgundiam partem, & Germaniam, Carolo. Hæc tria regna optimo jure ab unoquoque filiorum suorum Regum administrari uoluit, post obitum suum. Tutitionem Ecclesiæ Romanæ illis concessit in solidum. De imperatoria uero dignitate nihil omnino testamento suo cavit, quamuis Imperij nomine regnum Francorum cohonestaret. Sed anno **DCCCXIII.** extinctis Carolo & Pippino filiis, habito Aquisgrani generali conuentu Ludouicum Aquitanie Regem ad se euocatum, imperatorij nominis confortem fecit; & Bernardo nepoti ex filio Pippino, Italiae regnum detulit, ea lege, ut Ludouici maiestatem coleret. qua læsa postea, oculis orbatus est. Ludouici filij Lotharius, Pippinus, & Ludouicus, & è secundis nuptiis editus Carolus, post attritum funestissimis bellis regnum, diuisionem illam regnorum constituerunt quæ ad nostram usque ætatem, licet in varias discerpta dynastias, constanter perdurauit; Gallia, Italia, & Germania ab inuicem discretis. Ac primò quidem Ludouicus anno **DCCCXVII.** Lotharium majorem natu nominis atque Imperij sui socium sibi constituit; permissa illi interim Italiae administratione; Pippinum Aquitanie, Ludouicum Bajoarie præfecit, regio nomine concessio. Sed edito è Iudith Carolo prospiciendum fuit: cui concessa Alemannia & Rhetia, deinde uero Aquitania & Francia, infanda bella civilia pepererunt, superstiti Ludouici.

co. quæ post illius obitum recruduerunt, Lothario uniuersum imperium Francorum, quod olim illi delatum fuerat, ad se trahere uolente; ut testatur Nithardus. Tandem post multas clades diuisioni Regni ita instituta est anno **DCCCXLIII.** ut cuique fratrum pars regni obtigerit. Nempe Ludouico Germania omnis Transrhenana, cum paucis aliquot cis Rhenum urbibus & pagis, propter uini copiam. Carolo ad Occidentem, quidquid Gallie ab Oceano hinc ad Mosam & Scaldim, inde ad Rhodanum & Ararim porrigitur. Lotharius Imperator reliquas Gallie provincias, quæ inter Mosam & Rhenum, quæque inter Rhodanum, Ararim, & Alpes sitæ sunt, cum Italiae regno sortitus est. Ita ex uno triplex Francorum regnum factum est. Omnes enim Francorum Reges appellabantur.

IX. Hic duo obseruanda sunt. Vnum est, Lotharium ab eo jure depulsum quod in ceterorum fratrum regnis ex prima diuisione sibi quaesitum putabat. Itaque uniuersis Regum partem suam optimo jure obtinuit, adeo ut in conuentu apud Marfnam habito æqualitatem significare uoluerint, se *Pares* appellando, totumque corpus trium dynastiarum, unius regni nuncupatione comprehenderint in Adnuntiationibus suis. Huc alludebat Ludouicus II. Imperator, Lotharij filius, in epistola ad Basilium CP. anno **DCCCXXXI.** Porro de eo quod dicitur nos in tota Francia non imperare; accipe, frater, breue responsum. In tota nempe imperamus Francia: quia nos proculdubio retinemus quod illi retinent cum quibus una caro & sanguis sumus, & unus per Dominum spiritus. Audiebat quidem ille & nuncupabatur Rex Francorum, etsi solius Italici regni & adjectarum provinciarum possessionem retineret. Sed uniuersam Franciam non obtinebat. Vnde nata occasio Basilio abdicandi à Ludouico II. imperatorij nominis, quod in Francorum Reges translatum fuerat. Alterum quod obseruandum monui, hoc est, in diuisione regni Francici, à fratribus instituta, imperatoriam dignitatem Lothario soli celsisse, nulla nominis illius communionem fratribus Regibus facta. Qui titulus propagatus est in Ludouicum II. Lotharij filium, superstitibus patris suis Carolo Caluo Galliarum Rege & Ludouico Rege Germanie, qui hoc sine molestia tulerunt, ut proficetur Ludouicus in epistola superius laudata ad Basilium. Grauer enim & iniquo animo ferebat Basilium Imperatoris Romanorum nomen à Ludouico retentum, atque ab ejus usu per Legatos eum dimouere satagebat. Sed repressus

Nithardus l. 1. Audens Lotharius patrem suum obire, eosque mortuos inter se partem Francie, cui imperium in futurum quod sibi fuerat illi dedit, & firmata. Innotuimus ep. cap. 4. edit. M. Gunt.

P. Struuius. A. Notu ad Cap. Carol. Cal. p. 10. Vide Notu. Lux. ad ep. l. 1. Lupi Tertii.

Conuentioni Marfnam in Cap. Car. Cal. cap. 2. Et nota in peri. sum. Regnum dicitur. cap. 1. Vnde quæ fideles sunt Patrem filios adiuuat.

Conuentioni

pressus est iis literis à Ludovico datis quæ significationem eandem verbis Regis & Basilienas inesse ostendunt; id autem solum præ ceteris eximium habere Imperatorem, quod à Pontifice Romano unctus, nomen illud adipiscatur. Quare, si verum amamus, Reges illi qui Ludovici Pij hereditatem partiti sunt, ita existimarunt, regnum Francicum, Germanicum, & Italicum cum supremo regnandi jure se à parentibus traxisse; solam autem imperatorij nominis dignitatem, & in Romanam provinciam auctoritatem, ab unctione Romani Pontificis tunc pependisse. Quod aperitissime confirmatur ex electione Caroli Calvi, quem statim ab obitu Ludovici II. Ioannes VIII. Imperatoris titulo insignivit. Sed necessaria fuit Episcoporum & Optimatum Italici regni electio, ut illis provinciis præesset; & Gallicanorum Procerum consensus, ut in suo Franciæ regno, Imperatoris nomen assumeret, quemadmodum docent Acta Concilij Pontigonensis. Imperij Romani status deinde immutatus est, translata in Othones Germanos à Pontificibus successoris deligendi potestate. Ex quo factum est ut Imperium Italici & Germanici regni provincias complexum fuerit. Itaque, ut initio monui, etsi Galliarum Reges eodem jure in regno utantur quod per leges Imperatoribus competit; ratio tamen petenda non est, ut visum auctori anonymo & Lupoldo Babenbergensi supra laudatis, ex divisione regni Francorum à filiis Ludovici Pij instituta, sed ex ea auctoritate quam gloriosissimus Rex Clodoveus in se Coronamque Francicam felici armorum eventu transcripsit.

Vnde patet plenam & integram Imperij auctoritatem, qualis in Theodosio ceterisque ejus ævi Romanis Principibus eminebat, in Reges Francorum, qui Gallias Codicis Theodosiani legibus ordinatas occuparunt, semel translata, ad posteros cum eadem amplitudine propagatam fuisse. A quo jure longè recesserunt Imperatores Germanici: qui certis quibusdam conditionibus astricti, specie Imperij retenta, vim ejus atque majestatem in rebus gerendis ferè amiserunt. Itaque vulgatum illud quod jactatur à nostris, *Reges in regno Imperatores esse*, de præcis Imperatoribus intelligendum est, non autem de Germanicis. Fatendum quidem est Principes istos etiamnum quadam prærogativa frui, ob eam præcipuè causam, quæ ruentem olim Imperatorum Orientalium dignitatem in Occidente sustentavit. Augustior enim ceteris Europæ regnis imperialem dignitatem

haberi, ob Petri Apostolorum principis sedem, quæ in provincia Imperij sita erat, testatur Concilium Romanum habitum sub Agathone in epistola synodica ad Constantinum Pogonatum. Par nominis Romani cultus (quod in titulis Imperatoriis hodie fulget, B. Petri memoria, & Summi Pontificis unctione consecratum) apud ceteros Christianos Principes non invito primum locum Imperatoribus Romano-Germanicis conciliavit. Ceterum ea semper fuit hominum nostrorum persuasio, Reges Francorum etiam illis ipsis Imperatoribus præcellere, si Romani nominis dignitatem, ob eam quam dixi causam, excipias. Quod apertè professi sunt Legati à B. Ludovico Rege ad Fridericum II. missi, ut testentur à Rege, ex consilio procerum, repudiatum fuisse Imperium, quod Gregorius Papa post Friderici abdicationem Roberto Comiti Regis fratri invadendum obrulerat. Sententiam ejus orationis quam ad Fridericum habuerunt, Matthæus Paris retulit his verbis: *Nec nos pulsat ambitio. Credimus enim Dominum nostrum Regem Gallie, quem linea regij sanguinis provexit ad sceptrum Francorum regendum, excellentiorem esse aliquo Imperatore, quem sola electio provehit voluntaria. Sufficit Domino Comiti Roberto, fratrem esse tanti Regis. Quare ut Reges nostri majestate & dignitate illis non cedant, ita sine dubio potiores sunt auctoritate.*

X. Hæc auctoritas ita accipienda est, ut Reges in rebus humanis administrandis nec ipsius ecclesiasticæ potestatis confortium admittant: quæ ita rebus spiritualibus est addicta, ut sine injuria Regum res temporales attingere non possit. Quippe Magister edixit, regnum suum de hoc mundo non esse, se judicem aut divisorem terrenæ hereditatis non fuisse constitutum; docuitque Paulus Dei militem se non implicare negotiis secularibus, sed mysteriorum dispensationi, ut Christi ministrum. Quare eleganter Bernardus: *Non monstrabunt, puto, ubi aliquando quisquam Apostolorum judex sederit hominum, aut divisor terminorum, aut distributor terrarum. Stetisse denique Apostolos judicandos, sedisse judicantes non lego. Intra: Ergo in criminibus, non in possessionibus, potestas vestra: quoniam propter illa, & non propter has, accepistis claves regni calorum. Mox: Habent hæc infirma & terrena judices suos, Reges & Principes terra. Quid fines alios invaditis? Quid falcem in alienam messem extenditis?* Huc referri possunt ea quæ ad discrimen utriusque potestatis explicandum superiore capite congesti. Quæ quidem cum vera sint in genere, ita & speciali modo in Gal-

Epist. Synod. Concil. Romani relata A. 1. V. sexcent. anno 650. Nos autem licet humillimi, summo viris omnium, ut Christiani vestri Imperij Republica, in qua beati Petri Apostolorum Principis sedes fundata est, cujus auctoritatem omnes Christiani nobiscum nationes venerantur & colunt, per ipsius B. Petri Apostoli revelationem, omnium gentium saluti esse monstraverunt. De hac unctione videnda ep. Ludovici imp. ad Basilium.

Ioan. 10. Luc. 12.

1. Tim. 2. 1. Cor. 6.

Bernard. l. 1. de consid. c. 6.

Concilium Pontigonensis. an. 875.

Concilium Madagascariense. an. 1581.